§ 264
Lausunto esityksestä koskien Helsingin ekologisesti kestävän rakentamisen ohjelmaa 2012-2018, osa B, infrarakentaminen

HEL 2011-000466 T 10 00 00

Päätös

Ympäristölautakunta päätti antaa seuraavan lausunnon.

Helsingin ekologisesti kestävän rakentamisen ohjelman osa B, eli infrarakentamisen osa, on laadittu perusteellisesti ja se kattaa infrarakentamisen elinkaaren eri osien kattavan tarkastelun. Sen valmistelussa on ollut mukana useita virastoja, joille on myös määritelty toimenpiteitä ohjelman toteuttamisessa.

Ohjelmaluonnos jatkaa ekologisesti kestävän toimitilarakentamisen ohjelman linjoilla. Sen linjaukset ovat valmisteilla olevan kaupungin ympäristöpolitiikan luonnoksen linjausten mukaisia ja konkretisoivat niitä infrarakentamisen osalta. Ohjelman voi myös nähdä osana kuuden suuren kaupungin kaupunginjohtajien ilmastoverkoston aloitteen "Energiaviisaan rakentamisen tiekartta" toteuttamista.

Ohjelmaluonnos sisältää yhteensä 18 tavoitetta, joista jokaisen alla on listattu lukuisia toimenpiteitä. Tavoitteiden ja toimenpiteiden runsas määrä tekee ohjelmasta raskaslukuisen ja vaikeasti lähestyttävän. Sen tavoitteista tulisikin nostaa esiin ohjelman kärkihankkeet ja -tavoitteet, jotka ovat ohjelmakokonaisuuden kannalta keskeisimmät ja vaikuttavimmat. Esimerkiksi Helsingin kaupungin ilmansuojelun toimintaohjelman 2008-2016 toimenpiteiden täytäntöönpanoa tehostettiin valitsemalla kymmenen strategisesti tärkeintä kärkihanketta.

Ohjelmassa esitetyt tavoitteet ovat luonteeltaan varsin yleistasoisia ja osittain turhan epämääräisiä. Ohjelmaa terävöittäisi, jos edes joitakin tavoitteita asetettaisiin määrällisiksi tavoitteiksi. Esimerkiksi tavoitteena voisi olla tietty määrä infrahankkeita, joissa tehtäisi elinkaari- ja/tai hiilijalanjäljen arvio. Myös kaupungin infrarakentamisen hiilijalanjäljen pienentämiselle voitaisi asettaa määrällinen tavoite, joka perustuisi kaupungin ilmastotavoitteisiin ja esiselvitykseen HKR:n vaikutuksista ilmastonmuutokseen.

Ohjelman taloudellisia vaikutuksia on arvioitu kolmeen luokkaan sen mukaisesti, kuinka suuri resurssitarve kullakin toimenpiteellä on arvioitu olevan. Tämän lisäksi olisi tarpeen arvioida ohjelman toteuttamisen taloudellisia hyötyjä. Esimerkiksi maamassojen välivarastoinnin ja loppusijoituksen paremmalla ohjauksella on arvioitu olevan kaupungille

jopa miljoonien eurojen säästöpotentiaali. Myös energiatehokkaan kaluston hankinnalla ja käytöllä voidaan saada aikaan merkittäviä säästöjä vähentyneinä polttoainekustannuksina. Mikäli ohjelmaan valitaan kärkihankkeita, ennen kaikkea niiden taloudellisia vaikutuksia tuliisi arvioida.

Ekologisten vaatimusten sisällyttäminen kaikkiin materiaali-, kalusto- ja palveluhankintoihin on kunnianhimoinen ja kannatettava tavoite. Se on myös linjassa kaupunginhallituksen hyväksymän hankintastrategian kanssa. Sen toteuttamisessa olisi luonnoksessa mainittujen tahojen (HKR, Stara, HKL) lisäksi hyödyllistä tehdä yhteistyötä ja tietojen vaihtoa myös hankintakeskuksen ja ympäristökeskuksen kanssa.

Ohjelmaluonnoksessa on kohtia, jotka korostavat ympäristöasioiden yhteyttä rakentajan ja rakennuttajan laadunhallintaan. Esimerkiksi kohdat 7.3 (Lisätään rakentamisessa ja vastaanotossa suoritettavaa toimintavaatimusten ja laadun seurantaa) sekä 8.5 (Lisätään takuuaikana suoritettavaa toimintavaatimusten ja laadun seurantaa) ovat tällaisia, ja ne voisi tässä ohjelmassa esittää tiiviimmin kytkemällä näiden asioiden edistäminen nimenomaan rakentajien ja rakennuttajien toiminta- ja laatujärjestelmien soveltamiseen myös ympäristöasioissa. Lisäksi rakentajien ja rakennuttajien ympäristöjohtamisen edistäminen tulisi näkyä ohjelmassa selkeämmin.

Ohjelman rakennetta selkeyttäisi, jos osa A (Ohjelman taustat) muutettaisiin lyhyeksi johdannoksi ja kansallisten ja kaupungin linjausten tarkempi esittely siirrettäisi liitemateriaaliksi.

Ekologisesti kestävän infrarakentamisen ohjelman luonnos on perusteellisesti laadittu ja sisältää oikeansuuntaisia toimenpiteitä. Ympäristölautakunnan mielestä ohjelman toimeenpanoa kuitenkin helpottaisi, jos nimettäisiin ohjelman kärkihankkeet ja -tavoitteet tai muulla tavoin priorisoitaisiin sen sisältöä.

Määrällisten tavoitteiden asettaminen lisäisi ohjelman konkreettisuutta ja seurannan havainnollisuutta. Toimenpiteiden taloudellisten vaikutusten arvioinnissa olisi tarpeen arvioida myös taloudellisia hyötyjä, ei pelkkiä kustannuksia. Ohjelman toteuttamisessa keskeistä on myös sen integroiminen infrarakentamisen toimijoiden olemassa olevaan ohjaukseen ja johtamiseen. Ympäristö- ja laatujärjestelmien hyödyntäminen on tässä työssä keskeistä.

Esittelijä

ympäristötutkimuspäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Markus Lukin, johtava ympäristösuunnittelija, puhelin: +358 9 310 31606
markus.lukin(a)hel.fi

Liitteet

1 Ytlk Ekologisesti kestävän rakentamisen ohjelma, osa B

Otteet

Ote	Otteen liitteet
Kaupunginhallitus	

Päätösehdotus

Ympäristölautakunta päättänee antaa seuraavan lausunnon.

Helsingin ekologisesti kestävän rakentamisen ohjelman osa B, eli infrarakentamisen osa, on laadittu perusteellisesti ja se kattaa infrarakentamisen elinkaaren eri osien kattavan tarkastelun. Sen valmistelussa on ollut mukana useita virastoja, joille on myös määritelty toimenpiteitä ohjelman toteuttamisessa.

Ohjelmaluonnos jatkaa ekologisesti kestävän toimitilarakentamisen ohjelman linjoilla. Sen linjaukset ovat valmisteilla olevan kaupungin ympäristöpolitiikan luonnoksen linjausten mukaisia ja konkretisoivat niitä infrarakentamisen osalta. Ohjelman voi myös nähdä osana kuuden suuren kaupungin kaupunginjohtajien ilmastoverkoston aloitteen "Energiaviisaan rakentamisen tiekartta" toteuttamista.

Ohjelmaluonnos sisältää yhteensä 18 tavoitetta, joista jokaisen alla on listattu lukuisia toimenpiteitä. Tavoitteiden ja toimenpiteiden runsas määrä tekee ohjelmasta raskaslukuisen ja vaikeasti lähestyttävän. Sen tavoitteista tulisikin nostaa esiin ohjelman kärkihankkeet ja -tavoitteet, jotka ovat ohjelmakokonaisuuden kannalta keskeisimmät ja vaikuttavimmat. Esimerkiksi Helsingin kaupungin ilmansuojelun toimintaohjelman 2008-2016 toimenpiteiden täytäntöönpanoa tehostettiin valitsemalla kymmenen strategisesti tärkeintä kärkihanketta.

Ohjelmassa esitetyt tavoitteet ovat luonteeltaan varsin yleistasoisia ja osittain turhan epämääräisiä. Ohjelmaa terävöittäisi, jos edes joitakin tavoitteita asetettaisiin määrällisiksi tavoitteiksi. Esimerkiksi tavoitteena voisi olla tietty määrä infrahankkeita, joissa tehtäisi elinkaari- ja/tai hiilijalanjäljen arvio. Myös kaupungin infrarakentamisen hiilijalanjäljen pienentämiselle voitaisi asettaa määrällinen tavoite, joka perustuisi kaupungin ilmastotavoitteisiin ja esiselvitykseen HKR:n vaikutuksista ilmastonmuutokseen.

Ohjelman taloudellisia vaikutuksia on arvioitu kolmeen luokkaan sen mukaisesti, kuinka suuri resurssitarve kullakin toimenpiteellä on arvioitu olevan. Tämän lisäksi olisi tarpeen arvioida ohjelman toteuttamisen taloudellisia hyötyjä. Esimerkiksi maamassojen välivarastoinnin ja

loppusijoituksen paremmalla ohjauksella on arvioitu olevan kaupungille jopa miljoonien eurojen säästöpotentiaali. Myös energiatehokkaan kaluston hankinnalla ja käytöllä voidaan saada aikaan merkittäviä säästöjä vähentyneinä polttoainekustannuksina. Mikäli ohjelmaan valitaan kärkihankkeita, ennen kaikkea niiden taloudellisia vaikutuksia tuliisi arvioida.

Ekologisten vaatimusten sisällyttäminen kaikkiin materiaali-, kalusto- ja palveluhankintoihin on kunnianhimoinen ja kannatettava tavoite. Se on myös linjassa kaupunginhallituksen hyväksymän hankintastrategian kanssa. Sen toteuttamisessa olisi luonnoksessa mainittujen tahojen (HKR, Stara, HKL) lisäksi hyödyllistä tehdä yhteistyötä ja tietojen vaihtoa myös hankintakeskuksen ja ympäristökeskuksen kanssa.

Ohjelmaluonnoksessa on kohtia, jotka korostavat ympäristöasioiden yhteyttä rakentajan ja rakennuttajan laadunhallintaan. Esimerkiksi kohdat 7.3 (Lisätään rakentamisessa ja vastaanotossa suoritettavaa toimintavaatimusten ja laadun seurantaa) sekä 8.5 (Lisätään takuuaikana suoritettavaa toimintavaatimusten ja laadun seurantaa) ovat tällaisia, ja ne voisi tässä ohjelmassa esittää tiiviimmin kytkemällä näiden asioiden edistäminen nimenomaan rakentajien ja rakennuttajien toiminta- ja laatujärjestelmien soveltamiseen myös ympäristöasioissa. Lisäksi rakentajien ja rakennuttajien ympäristöjohtamisen edistäminen tulisi näkyä ohjelmassa selkeämmin.

Ohjelman rakennetta selkeyttäisi, jos osa A (Ohjelman taustat) muutettaisiin lyhyeksi johdannoksi ja kansallisten ja kaupungin linjausten tarkempi esittely siirrettäisi liitemateriaaliksi.

Ekologisesti kestävän infrarakentamisen ohjelman luonnos on perusteellisesti laadittu ja sisältää oikeansuuntaisia toimenpiteitä. Ympäristölautakunnan mielestä ohjelman toimeenpanoa kuitenkin helpottaisi, jos nimettäisiin ohjelman kärkihankkeet ja -tavoitteet tai muulla tavoin priorisoitaisiin sen sisältöä.

Määrällisten tavoitteiden asettaminen lisäisi ohjelman konkreettisuutta ja seurannan havainnollisuutta. Toimenpiteiden taloudellisten vaikutusten arvioinnissa olisi tarpeen arvioida myös taloudellisia hyötyjä, ei pelkkiä kustannuksia. Ohjelman toteuttamisessa keskeistä on myös sen integroiminen infrarakentamisen toimijoiden olemassa olevaan ohjaukseen ja johtamiseen. Ympäristö- ja laatujärjestelmien hyödyntäminen on tässä työssä keskeistä.

Esittelijä

Hallintokeskus on pyytänyt ympäristölautakunnalta lausuntoa ehdotuksesta koskien Helsingin ekologisesti kestävän rakentamisen ohjelman osaa B, joka käsittelee infrarakentamista. Ohjelma on jatkoa

kaupunginhallituksen v. 2009 hyväksymälle kaupungin toimitilojen ekologisen rakentamisen ohjelmalle.

Ohjelmaluonnos sisältää taustaosan, toimenpideohjelman, nykytilan kuvauksen ja analyysin sekä lähteet ja tausta-aineiston. Keskeinen osa on toimenpideohjelma, joka pitää sisällään tavoitteita ja konkreettisia toimenpiteitä niiden toteuttamiseksi infrarakentamisen elinkaaren eri vaiheissa: kaavoitus ja esisuunnittelu, suunnittelu, rakentaminen, käyttö ja ylläpito sekä johtamisen, asiantuntemuksen ja yhteistyön kehittäminen.

Ohjelmaluonnoksen valmistelusta on vastannut HKR-Rakennuttaja ja Pöyry Oy on avustanut sen laatimisessa. Myös ympäristökeskuksen asiantuntijaa on kuultu ohjelmaluonnoksen laatimisvaiheessa.

Hallintokeskus on pyytänyt ympäristölautakunnan lausuntoa asiasta 24.8 mennessä.

Esittelijä

ympäristötutkimuspäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Markus Lukin, johtava ympäristösuunnittelija, puhelin: +358 9 310 31606
markus.lukin(a)hel.fi

Liitteet

1 Ytlk Ekologisesti kestävän rakentamisen ohjelma, osa B

Otteet

Ote	**Otteen liitteet**
Kaupunginhallitus	